

świadcstwa o Jezusie Chrystusie i chrześcijaństwie, przestają być tylko argumentami apologetycznymi. Całość opracowania charakteryzuje się syntetycznością, przejrzystością i sumiennością, które zachęcają do jego lektury.

Gorlice

KS. JANUSZ KRÓLIKOWSKI

A. FAVALE, *Il ministero presbiterale*. Aspetti dottrinali, pastorali, spirituali, Roma 1989, Libreria Ateneo Salesiano, ss. 375.

Ks. A. Favale, znany wykładowca duchowości w Pontificia Università Salesiana w Rzymie, wychowawca wielu pokoleń kapłanów, jest autorem dwóch książek o podobnym tytule. Pierwsza z nich: *Spiritualità presbiterale (Duchowość kapłana)* ukazała się w Rzymie w r. 1985. Obecnie omawiana pozycja: *Il ministero presbiterale (Kapłaństwo albo Posługa kapłańska)*, poszerzona została o aspekty doktrynalne i pastoralne. Można powiedzieć, że jest to doskonalszy owoc poprzednich, teologicznych dócekań Autora, który jest szczerze przejęty troską o poważne traktowanie kapłaństwa, zarówno ze strony tych, co je przyjmują, jak i tych wszystkich, którzy na co dzień z kapłańskiej posługi korzystają.

Pozycja ta została podzielona na trzy zasadnicze części, a każda z nich na poszczególne rozdziały i punkty. Pierwsza część książki zatytułowana: *Kim jest kapłan?* — zajmuje się aspektami doktrynalnymi kapłaństwa. W kolejnych rozdziałach, Autor studiuje naturę i rozwój ministerialnego kapłaństwa, w jego potrójnym wymiarze: chrystologicznym, pneumatologiczno-eklezyjalnym i eschatologicznym. W swym studium autor chce uchwycić także specyfikę teologicznej tożsamości kapłana w relacji do kapłaństwa powszechnego. Omawiając te sprawy, Autor nie ucieka od tematów trudniejszych jak: dialog ekumeniczny na temat kapłaństwa czy kontrowersyjny temat kapłaństwa kobiet. Druga część książki o retorycznym pytaniu: *Do czego potrzebny jest kapłan?* — omawia aspekty duszpasterskie łączące się z kapłaństwem. Podkreśla się tu posługę duszpasterską kapłana, a szczególnie jego posługę Słowa Bożego oraz działalność związaną z uświęceniem człowieka poprzez sakramenty święte. Kapłan to przewodnik i nauczyciel Ludu Bożego. W trzeciej części, zatytułowanej: *Jak powinien kapłan żyć?* — ks. Favale akcentuje niektóre aspekty życia duchowego kapłanów. Podaje tu fundamenty, na których opiera się życie duchowe kapłana, elementy konsekracji, misji i wielorakiej posługi. Bardzo interesujące jest tu studium na temat wpływu duszpasterskiej posługi kapłana na jego uświęcenie i odwrotnie, jego świętości na całą apostołską pracę. Ważną część stanowi w tym rozdziale życie ascetyczne kapłana.

Oceniając książkę ks. Favale trzeba stwierdzić, że jest ona jedną z lepszych pozycji na temat kapłaństwa ministerialnego, jakie ukazały się w ostatnim czasie. Może ona bardzo dobrze usłużyć swoim materiałem w formacji kandydatów do kapłaństwa, stać się swego rodzaju duchowym podręcznikiem dla kapłanów i źródłem wiedzy na temat kapłaństwa dla wszystkich.

Łomianki

KS. ADAM DURAK SDB

B. BARTKOWSKI, *Polskie śpiewy religijne w żywej tradycji. Style i formy*, Polskie Wyd. Muzyczne, Kraków 1987, ss. 280; 317 przykł. muz.

Z zadowoleniem trzeba stwierdzić, że pojawiają się coraz częściej prace dotyczące przeszłości polskiej kultury religijnej. Do tych prac należy rozprawa ks. Bolesława Bartkowskiego z KUL, której napisanie poprzedziło ponad 10 lat trwająca dokumentaryzacja polskich śpiewów religijnych, przeprowadzona w Instytucie Muzykologii Kościelnej KUL. W pracach tych ks. Bartkowski bierze walny udział. Omawiana rozprawa